

Θέμα 1^ο: Διαχείριση των στερεών αποβλήτων στην Περιφέρεια Ηπείρου

Η διαχείριση των στερεών αποβλήτων αποτελεί ένα σύνθετο και κρίσιμο πρόβλημα ενώ η μη διαχείριση τείνει να αποτελέσει έναν εφιάλη. Οι πολίτες η μόνη εμπλοκή που έχουν στο σύστημα διαχείρισης των στερεών αποβλήτων είναι η τοποθέτηση των πλαστικών σακουλών με τα απορρίμματα στους κάδους ή στην καλύτερη περίπτωση σε κάδους ανακύκλωσης ενώ πολλές φορές εναποτίθενται ανεξέλεγκτα. Δεν ξέρουν τίποτα ή ελάχιστα για την τύχη των απορριμμάτων από εκεί και έπειτα, αλλά και ελαχίστους ενδιαφέρει.

Το εθνικό σύστημα διαχείρισης στερεών αποβλήτων εμφανίζεται γερασμένο πριν ακόμη αρχίσει να υλοποιείται. Ένα επίσης σημαντικό πρόβλημα είναι ότι στις λειτουργικές μονάδες (ΧΥΤΑ) δεν γίνεται κανένας συστηματικός και αξιόπιστος έλεγχος με άμεση αντιμετώπιση των πιθανών προβλημάτων και όταν γίνεται, γίνεται αποσπασματικά ή κατόπιν πιέσεων εν κρυπτώ με βιαστικές προσπάθειες αντιμετώπισης και χωρίς ενημέρωση με αποτέλεσμα να αντιμετωπίζονται με μεγάλη καχυποψία.

Η πολυπλοκότητα της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων οφείλεται στο ότι συνδυάζει και απαιτεί πολιτικές επιλογές, τεχνικό σχεδιασμό, κοινωνικές δράσεις, παιδεία και σημαντικούς οικονομικούς πόρους.

Στον περιφερειακό σχεδιασμό της Περιφέρειας Ηπείρου γίνεται εκτενής αναφορά στο νομοθετικό πλαίσιο της διαχείρισης στερεών αποβλήτων στο προφίλ της Περιφέρειας Ηπείρου, στα κριτήρια σχεδιασμού έργων διαχείρισης, εξετάζονται εναλλακτικά σενάρια διαχείρισης, μελετώντας ευρύτερες περιοχές χωροθέτησης έργων, το δίκτυο συλλογής και μεταφοράς, περιγράφεται ο προτεινόμενος σχεδιασμός αποκατάστασης των υφιστάμενων χώρων διάθεσης, φορείς διαχείρισης και οικονομικά στοιχεία.

Αρχικά δόθηκε προτεραιότητα στην προώθηση των έργων ΧΥΤΑ και στο κλείσιμο των μη ελεγχόμενων χωματερών ενώ πέρασαν σε δεύτερη μοίρα τα έργα επεξεργασίας αποβλήτων.

Τα έργα που προτάθηκαν λοιπόν στο πλαίσιο του περιφερειακού σχεδιασμού Ηπείρου

4 χώροι υγειονομικής ταφής

ΒΛΑΧΕΡΝΑ-ΚΟΡΥΤΙΑΝΗ με επεκτάσεις ΚΑΡΒΟΥΝΑΡΙ – ΕΛΛΗΝΙΚΟ

Επίσης προέβλεπε:

- μια μονάδα μηχανικής διαλογής και επεξεργασία οργάνωσης κλάσματος
- ένα κέντρο ανακύκλωσης
- εκτεταμένα προγράμματα ανακύκλωσης με διαλογή στη πηγή σ' όλα τα μεγάλα αστικά κέντρα και περιφερειακό δίκτυο Σ.Μ.Α
- η κατασκευή και λειτουργία μονάδας επεξεργασίας σε β' χρόνο

Υφιστάμενη κατάσταση

Ως φαίνεται ο μόνος ΧΥΤΑ που λειτουργεί χωρίς προβλήματα είναι ο ΧΥΤΑ Βλαχέρνας. Ο ΧΥΤΑ Κορύτιανης κλείνει χωρίς να φαίνεται δυνατή επέκταση του παρά το γεγονός ότι είχε προβλεφθεί στον αρχικό περιφερειακό σχεδιασμό.

Ο ΧΥΤΑ Καρβουναρίου λειτουργεί με πολλά προβλήματα εξαιτίας κατασκευαστικών παραλείψεων και αστοχιών. Ο ΧΥΤΑ Ελληνικού λειτουργεί επίσης με πολλά προβλήματα.

Κατόπιν χωροθέτησης ανατέθηκε μελέτη για το εργοστάσιο επεξεργασίας απορριμμάτων.

Υπάρχουν ελάχιστοι ΣΜΑ με αποτέλεσμα το κόστος μεταφοράς να είναι δυσβάστακτο, προγράμματα διαλογής στην πηγή και ανακύκλωσης εφαρμόζονται σε λίγους δήμους ενώ προσπάθεια νέων δήμων να ενταχθούν στο πρόγραμμα ανακύκλωσης της Ελληνικής Εταιρίας Ανακύκλωσης δεν αποδίδει και η ανάθεση σε ιδιώτες είναι εξαιρετικά δαπανηρή για υπηρεσία ανταποδοτικού χαρακτήρα.

Πουθενά δεν υπάρχει αδειοδοτημένος χώρος για μάζα, ογκώδη, χρησιμοποιημένα ορυκτέλαια, λιπαντικά.

Αποσπασματικές οι ενέργειες για ανακύκλωση ηλεκτρονικών συσκευών, μπαταριών κλπ.

Στόλος οχημάτων γερασμένος

Προτάσεις:

Ο Περιφερειακός Σχεδιασμός έγινε με ευθύνη της περιφέρειας ενώ τους ΦΟΣΔΑ διαχειρίζονται οι Δήμοι. Ιδιαίτερα η Α'θμια Αυτοδιοίκηση έχει αποκλειστική συμμετοχή στην αποκομιδή και κύρια ευθύνη στη διαχείριση.

1. Διασφάλιση άρτιας λειτουργίας των υπαρχόντων υποδομών – συγκρότηση ομάδας παρέμβασης σε περιπτώσεις δυσλειτουργιών και εναλλακτικά σενάρια

Ομάδα διεπιστημονική – εκπρόσωποι - πολίτες

2. Επικαιροποίηση του περιφερειακού σχεδιασμού με βάση τα παρακάτω κριτήρια (ο οποίος φαίνεται ότι πρέπει να αποτελεί ένα ευέλικτο εργαλείο και να περιλαμβάνει σαφή εναλλακτικά σενάρια αποδεκτά) α. την υφιστάμενη κατάσταση

β. την περιβαλλοντική όχληση (τι μπορεί τελικά να δεχθεί χωρίς να κορεσθεί ένας ΧΥΤΑ, την όχληση από μετακίνηση οχημάτων κλπ)

γ. οικονομικά κριτήρια μιας και υπηρεσίες καθαριότητας είναι ανταποδοτικού χαρακτήρα (μείζον θέμα λοιπόν είναι οι αποστάσεις από τους ΧΥΤΑ) – αποστάσεις.

Η κύρια οικονομική επιβάρυνση στους δήμους προέρχεται αφενός μεν από το κόστος αποκομιδής και μεταφοράς καθώς και από τα τέλη εναπόθεσης. Μείζον θέμα λοιπόν οι αποστάσεις καθώς το δεύτερο τα τέλη εναπόθεσης δεν φαίνεται να απασχολούν ιδιαίτερα τους Δήμους αφού ο ΧΥΤΑ θα δεχθεί ούτε η άλλως τα σκουπίδια τους για λόγους δημόσιας υγείας. Η δικαιολογία έτσι της οικονομικής κρίσης και των μειωμένων πόρων των Δήμων σε συνδυασμό με την δυνατότητα να μην αποδίδονται στους ΦΟΔΣΑ τα τέλη εναπόθεσης (από τους εξυπηρετούμενους Δήμους) αποτελεί ένα ισχυρό άλλοθι.

3. Εφαρμογή σχεδιασμού επί συνόλου και όχι αποσπασματικά

Εξαιτίας π.χ. αντιδράσεων γίνεται μελέτη εργοστασίου χωρίς να έχουν χωροθετηθεί αναγκαίοι ΧΥΤΥ - ΣΜΑ

4. Ολοκληρωμένη Διαχείριση

Μείωση στην πηγή, διαλογή στην πηγή, ανακύκλωση, χώροι εναπόθεσης μπαζών και ογκωδών

5. Εφαρμογή της αρχής ο ρυπαίνων πληρώνει

6. Βαρύτητα στη θέση Δημάρχων που στην εδαφική περιφέρεια υπάρχει οχλούσα δραστηριότητα

7. Αντισταθμιστικά (σαφή σε καμία περίπτωση βέβαια εξαιτίας αποδοχής πραγματικής περιβαλλοντικής όχλησης).

8. Ενημέρωση – Συμμετοχή – Ευαισθητοποίηση των πολιτών

9. Προώθηση του αναπτυξιακού κομματιού από διαχείριση απορριμμάτων.

10. Διεκδίκηση διασφάλισης σταθερού εργατικού δυναμικού για καθαριότητα

Αγαπητοί συνάδελφοι δεν χρειάζεται ούτε να κινδυνολογούμε αλλά ούτε και φανφάρες. Πρέπει επιτέλους όλοι να ασχοληθούμε άμεσα όλοι και όχι μόνο οι δήμαρχοι που έχουν ΧΥΤΑ στο Δήμο τους υπό τις πιέσεις και τις αντιδράσεις των πολιτών να κάνουμε επαναστάσεις. Να ασχοληθούμε χθές και όχι σήμερα, και όχι αφού έχουμε βρεί λύση με τα σκουπίδια μας στο βωμό του δημοσίου συμφέροντος να μένουμε άπραγοι. Να ασχοληθούμε όλοι μαζί . Τα σκουπίδια είναι ένα μεγάλο και δύσκολο κεφάλαιο για την αυτοδιοίκηση. Η διαφάνεια, η ενημέρωση και η άμεση αντιμετώπιση προβλημάτων είναι αναγκαία και ικανή συνθήκη για να διορθωθούν καταστάσεις.